

# تنها مشکل ممکن؛ وسوسه دلواپسان

سیدمحمود ابطحی
رئیس هیئت امنای انجمن پسته ایران

طبق بررسی آمار صادرات پسته ایران در هجده ماه گذشته، صادرات این محصول به‌طور ماهانه نسبت به چهار، پنج سال قبل افزایش قابل توجهی را تجربه کرده؛ صادرات پسته آمریکا نیز در سال تجاری امسال نسبت به سال قبل افزایش داشته‌است. همچنین در این مدت، پسته صادرشده در دنیا به مصرف رسیده‌است و این‌طور نیست که به گفته برخی از افراد در گمرک و یا در انبارها مانده باشد! به نظر من، این حرف به لحاظ منطق اقتصادی به‌هیچ‌وجه درست و حتی قابل اجرا نیست. نمی‌شود گفت در هجده ماه گذشته، خریداران در دنیا مرتباً پسته را خریده‌اند، انبار کرده‌اند و نفروخته‌اند، چنین چیزی صحت ندارد و قطعاً پسته، مصرف شده‌است. بنابراین، صادرات و مصرف پسته طی یک‌سال و نیم اخیر روند افزایشی داشته‌اند.

اما در سال پیش‌رو چه پیش خواهدآمد؟ نکته اول اینکه، مقدار پسته ایران و آمریکا در سال تجاری پیش‌رو نسبت به سال قبل کمتر است. بنابراین، فکر می‌کنم مقدار پسته قابل عرضه در بازار جهانی در مجموع حدود ۶۰ تا ۷۰ هزار تن کمتر از سال قبل باشد. ظاهراً، تقاضا برای این مقدار نیز وجوددارد. بنابراین، پسته ایران به لحاظ عرضه و تقاضا در بازار جهانی مشکلی نخواهدداشت.

نکته دوم اینکه، طبق اخبار واصله، در حال حاضر، قیمت پسته در بازار جهانی در مقایسه با پارسال خیلی خوب است و حتی قیمت مقداری می‌تواند بالاتر هم برود، همان‌طور که آمریکایی‌ها نیز مقداری قیمت‌شان را بالاتر برده‌اند.

طبق آنچه گفته شد، پسته ایران در سال تجاری پیش رو- اگر اتفاق غیرمترقبه‌ای پیش نیاید- مشکل عمده‌ای نخواهدداشت؛ چون پسته کم است، تقاضا برایش وجوددارد، قیمت جهانی آن خوب و به احتمال زیاد نرخ دلار در حال صعود است. تنها مشکلی که ممکن است عرضه پسته جدید ایران با آن مواجه شود، پیدا شدن عده‌ای با عنوان «دلواپس» است! مثل آنچه که سال ۹۷ برای پسته اتفاق افتاد.

باید توجه داشته‌باشیم، پسته کالایی است که تقاضای آن برای مصرف‌کننده در حدی ارجحیت دارد که اگر به مرکز خرید رفت و پسته وجودنداشت، دو یا ده روز صبر نمی‌کند پسته موجود شود تا بتواند آن را بخرد، بلکه مصرف‌کننده از خرید منصرف می‌شود، یا اینکه کالای دیگری به جای آن می‌خرد. بنابراین، باید در عرضه پسته راهی در پیش بگیریم که به‌طور دائم و روان پسته را در بازار جهانی داشته‌باشیم؛ چون هر زمانی که پسته ایران در بازار موجود نباشد، آن زمان را به‌کلی از دست می‌دهیم؛ مثلاً اگر در ماه مهر صادر نکردیم و نفروختیم، در آبان‌ماه امکان جبران این کاستی وجودندارد. عدم فروش پسته در ماه مهر سر جای خودش باقی می‌ماند و وقتی آن را از دست بدهیم، جایگزینی برای آن وجودنخواهدداشت. این تجربه در سال ۹۷ به عینه مشاهده شد، به‌طوری‌که ما کمترین مقدار تولید سالانه پسته را در این سال داشتیم و کمترین مقدار صادرات و بیشترین محصول انتقالی نیز در این سال رقم خورد.

این مشکل به این دلیل پیش آمد که عده‌ای دلواپس پیدا شدند و تولیدکننده را وسوسه کردند و از عرضهٔ به‌موقع محصول جلوگیری شد؛ مثلاً بورس پسته، قیمت هر کیلوگرم پسته که در بازار ۹۰ هزار تومان بود را در بازار آتی یک ماهه ۱۰۰ هزار تومان قیمت زد و این باعث شد که باغداران پسته خودشان را عرضه نکنند. یک ماه بعد، قیمت پسته در بازار ۱۰۰ هزار تومان نشد و علاوه بر این، پسته ایران از بازار جهانی عقب ماند و کمترین صادرات در سال ۹۷ رخ داد.

طبق تجربه، باید انجمن و افرادی که حرفشان نفوذ دارد مواظب باشند تا وسوسه دلواپسان باعث نشود پسته ایران بازار خودش را از دست بدهد. این بازار یکی از مهم‌ترین و حساس‌ترین نقاط اشتراک تولید و فروش است که اگر آن را از دست بدهیم، همه متضرر می‌شوند.